

LUCIAN BLAGA: TEORETIZĂRI ȘI IPOTEZE ÎN DOMENIUL ANTROPOLOGIEI

Svetlana COANDĂ, dr. hab., conf. univ.

Universitatea de Stat din Moldova/Moldova State University

Omul a fost în permanență tema de referință a gândirii filosofice blagiene. În întreaga creație a lui Lucian Blaga este evidentă unitatea dintre gândirea filosofică și științifică, scopul cercetărilor sale fiind mereu elucidarea adevărului. Această caracteristică se referă și la ideile de antropologie fizică și socio-culturală, expuse, în special, în lucrarea Aspecte antropologice. În această lucrare, care face parte din Trilogia cosmologică, L. Blaga continuă să analizeze problema centrală a trilogiilor precedente – Trilogia cunoașterii, Trilogia culturii și Trilogia valorilor – omul. El cercetează aici, îndeosebi, procesul antropogenezei, menționând că scopul lucrării este „dezlegarea problemei antropogenezei”. Viziunile sale cu referire la antropogeneză, L. Blaga le fundamentează pe examinarea unor teorii în domeniu: teoria transformistă, evoluționismul darwinist, teoria mutațiilor, concepțiile lui Spencer, ale naturalistului Uexküll ș.a. Putem afirma că gânditorul român cercetează și expune, într-o anumită măsură, istoria ideii de evoluție, începând cu evocarea acestei idei la Nicolaus Cusanus, apoi la Buffon, Kant, Herder, Erasmus, Darwin și Lamarck, menționând că e necesar de ținut seama, îndeosebi, de „climatul ideologic-științific” și nu doar de cel „cultural-general”, deoarece fără de aceasta „nu se va putea face nici un pas înainte în problemele ce se pun în legătură cu ființa și originea omului”. Lucian Blaga apreciază ideea selecției naturale ca una din marile idei ale secolului al XIX-lea, accentuând saltul făcut de om de la „biologic” la „social”. El îmbină cercetările biologice ce țin de domeniul antropologiei fizice cu aspecte ale antropologiei socio-culturale, cercetând caracteristici specifice spiritualității umane. Prin teoretizările și concluziile din lucrarea Aspecte antropologice, care e apreciată de cercetătorii operei sale ca fiind „cel mai științific text al lui Blaga”, gânditorul român contribuie substanțial la înțelegerea originii și evoluției omului, a locului omului în lume, a specificului omului creator de cultură și civilizație.

Cuvinte-cheie: om, antropogeneză, evoluție, creație, cultură.

LUCIAN BLAGA: THEORIZATIONS AND HYPOTHESES IN THE FIELD OF ANTHROPOLOGY

Man has always been the reference theme of blagian philosophical thought. In the entire creation of Lucian Blaga, the unity between philosophical and scientific thinking is evident, the goal of his research always being the elucidation of the truth. This characteristic also refers to the ideas of physical and socio-cultural anthropology, exposed, in particular, in the work Anthropological Aspects. In this work, which is part of the Cosmological Trilogy, L. Blaga continues to analyze the central problem of the previous trilogies – the Trilogy of Knowledge, the Trilogy of Culture and the Trilogy of Values – man. He investigates here, in particular, the process of anthropogenesis, noting that the aim of the paper is "to unravel the problem of anthropogenesis". L. Blaga bases his visions with reference to anthropogenesis on the examination of some theories in the field: transformation theory, Darwinian evolutionism, mutation theory, conceptions of Spencer, of the naturalist Uexküll et al. We can state that the Romanian thinker researches and exposes, to a certain extent, the history of the idea of evolution, starting with the evocation of this idea in Nicolaus Cusanus, then in Buffon, Kant, Herder, Erasmus, Darwin and Lamarck, noting that it is necessary to take into account, especially, of the

"ideological-scientific climate" and not only of the "cultural-general" one, because without it "it will not be possible to take any step forward in the issues related to the being and origin of man".

Lucian Blaga appreciates the idea of natural selection as one of the great ideas of the 19th century, emphasizing the leap made by man from "biological" to "social". He combines biological research related to the field of physical anthropology with aspects of socio-cultural anthropology, researching specific characteristics of human spirituality. Through the theorizations and conclusions in the work *Anthropological Aspects*, which is appreciated by the researchers of his work as "Blaga's most scientific text", the Romanian thinker contributes substantially to the understanding of the origin and evolution of man, of man's place in the world, of the specific nature of the creator of culture and civilization.

Keywords: man, anthropogenesis, evolution, creation, culture.